

IZHAJA VSAKI DAN

Indi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, smrtne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.
V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenih naročnin, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: ocelno letno K 5.20, pol leta 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.
Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Sklicanje deželni zborov.

DUNAJ 23. Jutršnja „Wiener Zeitung“ objavi cesarjev patent, s katerim so sklicani deželni zbori: gorenjeavstrijski, tirolski in goriski na 27., deželni zbori štajerski, kranjski, moravski in šlezjski na 28., deželni zbor bukovinski na 29. decembra t. l., deželni zbor n. žavstirski na 3. januarja in deželni zbor celovški na 4. januarja 1910.

Trgovinska pogodba med Avstro-Ogrsko in Rumunsko podpisana.

BUKAREŠT 23. — Minister za unanije stvari Djuvara je na današnji seji zbornice podpiral zakonski načrt trgovinske pogodbe z Avstro-Ogrsko.

Pogreb kralja Leopolda.

BRUSELJ 22. Danes predpoludne se je ob veliki vdeležbi vršil pogreb kralja Leopolda. Kmalu po 9. uri so se v mestni palači zbrali zastopniki inozemskih vladarjev, ministri, poslanci, senatorji in visoki dostojanstveniki. Princ Albert, ki je prišel ob 10. uri, je več časa molil pred kredo. Ob 11.45 je blagoslovil truplo melinski nadškof-kardinal Mercier ob asistenci belgijskih škofov.

Na to je 18 podčastnikov dvignilo kredo in jo neslo na mrtvaški voz, v kateri je bilo vpreženih 8 konj. Na kredo sta bila p. ašt in krona kraljeva. Ob pasiranju mrtvaškega voza so prezentirale čete, ki so delale na cesti špalir. Na čelu sprejema so korakale deputacije polkov in meščanska garda, za mrtvaškim vozom princ Albert, potem inozemske knežje osebe itd.

Ob 11.30 je dospel sprevid v cerkev sv. Gudule. Po ulicah in v okolici cerkve je bila zbrana ogromna množica ljudstva. V cerkvi je melinski nadškof ob asistenci drugih škofov opravil obredne molitve. Ob 12.45 se je sprevid začel zopet pomikati proti Laekenu.

Nastop na vlado novega belgijskega kralja Alberta I.

BRUSELJ 23. Današnje slavnosti je na povedalo zvonjenje in 101 strel iz topov. V znak splošne radosti so razvešene narodne zastave in mnogo zastav v barvah države Kongo.

Od 9. ure zjutraj so ceste, ki vodijo iz Laekena in po katerih bo pasiral kraljev sprevid, goste napolnjene z ljudmi. Mnogo gledalcev je na oknih. Čelo na strche se je pod lo mnogo radovednežev. Meščanska garda in čete delajo špalir. Naval naroda je tako silen, da so bili kordoni meščanske garde na mnogih mestih pretrgani, radi česar so bile pozvane čete. Posredovati je moralo tudi orožništvo.

BRUSELJ 23. Ob 10. uri predpoludne so se ob gromenju topov odprla vrata Laekenske palače in prišel je kralj Albert na konju v generalski uniformi. Eskadrona telene straže in eskadrona meščanske straže sta tvorile častno eskorto. Sprevid se je pomikal do meje grajskega ozemlja, kjer se je ustavil. Laekenski župan je v imenu občinskega sveta pozdravil kralja in mu čestital povodom nastopa na vlado. Ob neprestanih sklamacijah je imel kralj svoj vhod v zbornico.

Vsi navzoči so se dvignili s sedežev in mahali s klobuki, rokami in robcami. Socijalisti so se, kakor se govori, oglašali z različnimi vskliki, ki so jih pa vedno uduseli navdušeni klici zbornice. Bojazljivi žvižg iz sredine zbornice, katerega vzrok ni znan, je

dal povod novim viharim ovacijam in bravoklicem.

BRUSELJ 23. Kraljica Elizabeta se je odpeljala iz grada malo pred krajem v spremstvu grofice Flandrske in obeh princev. V drugih kočijah so se vozili princesinje Stefanija, vojvoda in vojvodinja Vendome, druge knežje osebe, dvorni dostojanstveniki, častne dame in ordonančni častniki. Ob 11. uri je kraljica dospela v zbornico in bila vsprejeta z navdušenimi ovacijami. Kmalu potem je prišel kralj Albert z inozemskimi knežji osebam tudi navdušeno pozdravljen. Kralj je najprej prisegel na ustavo v francoskem potem pa v flamskem jeziku. Nato je prečital prestolni govor.

BRUSELJ 23. Prestolni govor je bil vsprejet z živahno, dolgotrajajočo pobvalo. Ko je kralj prečital prestolni govor, so se vsi navzoči dvignili raz sedežev ter priredili kralju in kraljici nove ovacije. Le socijalisti so obsedeli in so se pričeli oglašati z raznimi vskliki, ki so jih pa preglasile ponovne viharne ovacije.

Povodnji na Gorškem.

GORICA 23. Z dežela, izlasti iz soške in vipavske doline ter iz Furlanije prihajajo poročila o povodnjih. Reke Soča, Vipava, Versa in tudi Idrija so močno narasle. Voda je dosegla visočino, kakor ne že več let prej. Na mnogih mestih so poplavljeni polja in travniki. Vas Versa ob omenjeni reki je pod vodo. Vendar je začela voda povsod že vpadati in je deloma dosegla že normalo. Pri Ajdovščini so silno narasli nekateri hudourniki in so poplavlili travnike. Voda je udrila tudi v hiše. Neki hudournik je odnesel 50 metrov obrežnega zidu. — Danes predpoludne okoli 10. ure se je valed silne vode podrla tretja kobilca lesenega mostu čez Sočo, preko katerega vodi državna cesta iz Gradiške v Zagrajo, tako da bo nekoliko dni prehod čez most prekinjen.

Dosedaj ni še ničesar znano, da bi bil ponepretil kak človek ali živina. Kompetentni faktori so se že podali na mesta, ki jim preti nevarnost, da konstatujejo škodo in ukrepejo potrebno, da se popravijo poškodovani objekti.

GORICA 23. Most čez Sočo pri Zagraju se je podr. Neka ženaka, ki je ravno šla čez most, se je komaj rešila. Brzojavna žica je bila speljana pod mostom, radi tega je brzojavna zveza med Gorico in Gradiško pretrgana.

Grozna eksplozija acetilena v hotelu.

PRAGA 23. — Kakor poročajo večerni listi iz Libohovica, se je sinoči v napravi za acetilensko razsvetljavo hotela „Tri lipe“ v Libohovici pripetila grozna eksplozija, ko je restavater hotel preiskati aparat. Restavaterja je razneslo na korce; dve osebi sta se hudo opekli na obrazu in na rokah. Lokal je bil popolnoma razdejan. Popokale so celo okna sosedne hiše. — Materijalna škoda je velika.

Atentat na romunskega ministrskega predsednika.

BUKAREŠT 22. Stanje ministrskega predsednika Bratianu je povoljno. Komplikacije niso nastale. Po noči je bil bolnik nekoliko nemiren. — Preiskava radi atentata se nadaljuje.

Rim 23. Centralni pomožni odbor za žrtve potresa v Kalabriji in Siciliji je odobril sklepno poročilo o delovanju odbora. Iz tega

poročila je razvidno, da je odboru došlo skupno 25,387.438 lir.

Lisbona 23. Novo ministerstvo je sestavljeno iz naprednjakov. — [Predsedstvo je prejel Beirao.

Lipsko 22. Državno sodišče je zavrglo revizijo modistinje Zobel, ki je bila 8. okt. rdi umora na operni pevki Bartol obsojena na smrt.

Petrograd 22. Pri eksploziji v Astrahanski ulici je bil ubit načelnik politične policije polkovnik Karpov, ki so ga bili zvalili v past. Neki tajni policist je bil težko ranjen. Pri aretirancih so našli sedem potnih listov.

OGRSKA.

Lukacu poverjena sestava ministerstva.

DUNAJ 23. Grof Khuen-Hedervary in Lukacs ter državni tajnik Szterenyi so dospeli iz Budimpešte.

Ob 10. uri predp. je cesar vsprejel Lukaca v posebni avdijenci.

DUNAJ 23. Ogr. biro poroča z Dunaja: Tajni svetnik Ladislav Lukacs je ob 2.30 popoldne pismeno sporčil zastopnikom tiska sledeče: Cesar me je designiral ministrskim predsednikom in pooblastil, da se pričnem pogajati s političnimi strankami glede sestave kabineta.

Lukacs se ob 5. uri popoldne vrne v Budimpešte, kjer se prične pogajati.

BUDIMPEŠTA 23. Avdijenca tajnega svetnika Lukaca je trajala od 10. do 11.30 predp. Lukacs je poročal o svojih pogajanjih ter je stavil vladarju svojo predlogo. Po avdijenci je Lukacs posetil sekcijkega načelnika Daru-y-ja, s katerim se je dije časa razgovarjal. Nato se je vrnil v hotel Sacher kjer je tamkaj nahajajočim se novinarjem povedal, da jim ne more za sedaj dati še nobenega odgovora, da stori pa to popoldne.

Grof Khuen-Hedervary je prišel na avdijenco k cesarju ob 11.30 predp.

Po procesu Friedjung.

Proces Friedjung je zvršen v največje zadovoljenje ne le za hrvatsko-irbko koalicijo, ne la za vse jugoslovanstvo, marveč za ves pošteno misleči svet, a v največje sramoto za avstro ogrsko diplomacijo.

Med onimi redkimi nemškimi listi, ki so dosledno od prvega začetka pa do zaključka pošteno poročali o tej senzacionalni pravdi, je bila — to treba odkrito priznati — socialno-demokratska „Arbeiter-Zeitung“. Ne le da ni serovala v pristnost Friedjungovih „dokumentov“ in da ni metala kamenja na njih, ki so se morali obupno boriti za svojo osebno čast in politično ekzistenco proti peklensko zasnovanim intrigam in najufamnejim klevetam, marveč je tudi odločno obsojala način, kakor se je vodila razprava, ko je bila na dlani tendenca, da bi hrvatsko-irbke tožitelje ta proces strl v prah, dočim naj bi dr. Friedjung in dr. Funder, recte minister baron Aehrenthal izšli iz te gigantske borbe obdani z gloriozno najvišega patrijarizma.

Dosledno vsemu svojemu vedenju nasproti zlobi in najdrzejši protitakciji pojma zvestobe do svoje domovine, je koncepiral tudi komentar, ki ga je napisala sinoči došla nam „Arbeiter Zeitung“ k procesu Friedjung. Dokaz, da so dokumenti sami falzifikati — piše dunajski list — je za Aehrenthala upragrozen poraz. Pa tudi, če bi bili vsi dokumenti resnično autentični, bi se morali čuditi tej diplo-

remu vojaku. Toda, ko sem mu ponudil goldinar, je stopil korak nazaj in me grozno pogledal.

„Was ist's, der Teufel?“ je zakričal ter se pristavil lepo število psevk.

„Glej ga tepca!“ je kriknila babica in mahnila z roko. „Peljite naprej! Lačna sem postala! Sedaj takoj k obedu, potem se malo povajam in zopet tjakaj.“

„Vi hočete zopet igrati, babica!“ sem zaklical.

„In ti si mislil, da ne? Naj vas torej samo gledam, kako tu lenuharite in se kisate?“

„Mais madame...“ se je približal de Grieux, „les chances peuvent tourner, une seule mauvaise chance et vous perdrez tout... surtout avec votre jeu... c'est étonnant terrible!“

„Vous perdrez absolument!“ je zaščeбетala m—lle Blanche.

„Kaj vas vendar to briga! Ne zaigram vašega, ampak svoj denar!“

Kje pa je M. Astley? me je vprašala.

*) Kaj je to, za vraga!

*) Toda, gospa, šanse se morejo obrniti, ena sama slaba šansa, in izgubili boste vse, docela vse pri vašem igranju... to bi bilo grozno.

*) Izgubili boste prav gotovo.

maciji, ki razkriva pred vsem svetom, da pušča dokumente k rasti. Morda delajo tako tudi drugi diplomate, ali nikdar se še ni zgodilo, da bi kak diplomat postavljat to svojo bravuro na javni trg. Tu pa je vrhu vsega dokazano, da so vsi ti dokumenti le debele falzifikacije in so — kakor je rekel advokat dr. Harpner v sarkastičnem tonu — falzifikatorji vedeli, da imajo po sebi „osebami posebno bedastimi“. Tako je torej dokazano, da se je kateremusibodi irbckemu lopovu posrečilo, da je famoznemu Aehrenthalu, temu obževancu vseh dobrih Avstrijcev, izvalil mnogo, mnogo denarja, prodavši mu one falzifikate kakor izjave velike mednarodne vrednosti. Tak je torej epilog tej gloriozni diplomatsko-anekdotični kampanji, epilog, ki nas kompromituje pred licem vse Evrope, škandal, ki je kaj dobrodošel vsem sovražnikom te dežele, škandal brez primere v zgodovini. Sedaj smo mogli vreči eno oko v čudno delavnico takozvane diplomacije, in, kar smo doznali, ne bo tako hitro pozabljeno. Aehrenthal naj se le — zaključuje „Arbeiter Zeitung“ — pripravi za prihodnje zasedanje delegacij!

Ne treba še le naglašati, da podrtujemo vasko besedo, ki jo je napisalo socialno-demokratsko glasilo.

Sedaj par besed pro domo. Morda se bo zdelo nestročno, da pišemo tu besedo priznanja — sebi. Ali slučaj je to tako nemavaden videz, ki ga je zala ustvariti prekanjena in v izbiri sredstev tako neizbirčna režija pred in na procesu, tako omanes, da je trebalo res velike srčnosti in vere v pravično stvar in poštenje ne prvo boriteljev, da ne ni ta umetno ustvarjeni videz zvalil, če že ne v obsojanje, pa vsaj v dvome na integriteti mož hrvatsko-irbke kolacije.

Izkušnja je bila res grozna, tem buja, ko smo videli, da je tudi mnogo naših, sicer najznačajnejih jelo omahovati v svoji veri... Mi pa nismo omahovali ni za trenutek, naša vera je bila trdna in neomajna ter nam je dajala moralnega olona, da smo tudi one usodne sodebe, v tistem kritičnem momentu, ko je režija priredila tisto dobro naštudirano sceno ob nastopu — pustolova Chlumetzkega proti Supilu s težkimi obtožbami, ki naj bi bile tega bojevnik zmrile politično in moralno — da smo tudi v onem usodnem momentu stali trdno po konci v smislu pozneje samozaveitne izjave Supilove: k dor se zadnji smeje, se najbolje smeje!

In prišlo je tako: naša trdna vera ni bila prevarjena. Danes se „smeje“ Supilo, se „smeje“ stvar Jugoslovanov, stvar vsega Slovanstva.

In vsprid te velike zmage reanice nad lažjo, poštenja nad intrigo, in ob zavesti, da smo bili tudi med njimi, ki so neomajno verovali, ko je letelo kamenje od vseh strani — kdo bi mogel zameriti, da ob čutimo v tem hipu največje zadovoljenje in da mu dajamo tudi izraza.

Poljaki v Prusiji.

Žilavost in vstrajnost poljskega življa v Nemčiji.

Našim čitateljem so znana nasilstva proti poznanim Poljakom, ki so tako nesrečni, da morajo živeti pod pruskim gospodstvom. Znano je, da je pruski deželni zbor dovolil že stotine milijonov mark za kupka-

„V vokzalu je ostal, babica.“

„Škoda, prav dober človek je.“

Ko smo dospeli domov, smo srečali na stopnicah upravitelja. Babica ga je poklicala k sebi in se pred njim pobahala s svojo srečo. Potem je poklicala Fedosjo, jej podarila tri zlate in zahtevala obed, med katerim ni hotelo biti ne konca ne kraja hvalisanju in laskanju se strani Fedosje in Marfe na nje račun.

„Gledam vas, matuška,“ je žvrgolela Marfa, „in pravim Potapiču: kaj pa hoče delati naša matuška? A na mizi denarja, denarja, prijateljski! Vse življenje nisem videla toliko denarja; okoli pa sedi sama gospoda in gospoda. In odkodi, pravim, Potapič, se je vzela vsa ta gospoda? Mislim za vas, matuška, a srce mi kar mré in mré; trepečem, vsa trepečem. Daj ji, gospod, si mislim, in gospod vam je tudi naklonil. Se sedaj, matuška, vsa trepečem, kar vsa trepečem.“

„Aleksiej Ivanovič, po obedu bodi okoli štirih, pripravljen, pojdemo. Za sedaj pa zbogom, pa ne pozabi poslati k meni kakega doktorca. In vodo je treba piti. Da mi ne pozabiš!“

(Pride še.)

PODLISTEK. 38

IGRALEC.

ROMAN. - IZ SPOMINOV MLADENIČA.

Ruski spisal F. M. Dostojevskij. Poslovenil R. K.

„Merci, madame,“ se je milo poklonila m—lle Blanche ter spacišla usta v porogljiv smehljaj, ki je izvalil des Grieuxu in generalu sebi enakega. General je bil nekoliko v zadregi in je bil zelo vesel, da smo dospeli do drevoreda.

„Fedosja, ta se šele začudi,“ je pripovedovala babica spomnivši se znane nam generalove pestunje. „Tudi njej je treba dati kaj za obleko. Hej, Aleksiej Ivanovič, Aleksiej Ivanovič, daj temu beraču!“

Po cesti je šel razcapanec z upognjenim hrbtom in nas ogledoval.

„Morda pa ni berač, babica, ampak kak obupanec.“

*) Hvala, gospa.

*) Vraga, to je grozna starka!

vanje poljskih zemljišč in naseljevanje Nemcev na istih. Delo, ki je vrši pri nas „Südmarka“, izvrševala je tam država po posebnih, v to imenovanih, takozvani naseljeniški komisiji. Ali Poljaki so se v svojem velikem patriotizmu branili prodajati svoja zemljišča Nemcem. Delo naseljeniške komisije je vkljub vsem milijonom le počasi napredovalo, za hektare prepočasni.

Sklenili so zato takozvani razlastitveni zakon. Po tem zakonu zamore naseljeniška komisija enostavno prisiliti vsakega Poljaka, da mora svoja zemljišča prodati Nemcem! S tem zakonom so Nemci na vsak način postavili krono vsem prejšnjim nasilstvom, ki bi jim pač zastoj iskali primera v zgodovini.

Poljski jezik nima na Poznanjskem, kakor v Prusiji sploh, nikake pravice ne v uradih, ne v šoli. Edina mesta, kjer so se zamogli Poljaki posluževati svojega jezika, so bila poleg domačega rodbinskega kroga poljska društva. A nasilni Nemci so jim vzeli tudi to. Sklenili so zakon, po katerem je dovoljeno posluževati se na javnih zborovanjih le nemškega jezika.

Vendar vse to ne pomaga nič. Čim bolj pritiskajo Nemci na Poljake, tem večji odpor izvirajo na strani slednjih. Delavnost, varčevanje in navdahnjeni plamte čim rodoljubijem: Poljaki ne klonejo duhom, marveč vtrajajo v borbi proti vsem nasilstvom, ki jih provzročajo nesramni pruski nasilniki nad enim celim narodom. Nemcem vsa njih gonja nič ne pomaga, pač pa napredujejo Poljaki vtrajno, tako, da postajajo res že nevarni Nemcem samim.

Pred kratkim je imel profesor Bernhard, ki poučuje na berlinski univerzi narodno ekonomijo, predavanje o svojih študijah glede pruskih Poljakov. To predavanje je bilo zanimivo in zato prinašamo tudi mi glavne misli iz istega.

Poljska nevarnost je — tako je izjavil nemški profesor — vedno večja, ne samo v poznanskem pokrajini, ampak tudi v Šleziji. 60% prebivalstva Gornje Šlezije govori poljski. V omenjenih deželah obstoji velika industrija, v kateri so naložene milijarde, a Poljaki so oni, ki gošpodujejo, ki jim pripada več del onega bogatstva. Gnani po živi narodni zavesti gredo Poljaki naprej, poplavlajoč vse, ne da bi se jim bilo možno upirati. Tekom 20 let počrto Poljaki nemški srednji stan.

Tudi glede aristokracije razmere niso boljše. Mišljenje, da je nekako jamstvo v okolnosti, da je več del bogatstva v nemških rokah, je popolnoma krivo. Fakt je, da šlezki magnati, ki imajo danes v rokah moč, niso nikaka garancija za ohranitev germanizma. Že v Avstriji se je videlo, da so veliki magnati in veliki posestniki postali — Slovani! To isto se zgodi v Šleziji. Nemški magnati bodo postajali vedno bolj meštarji. Ne bodo hoteli težko na delavskem trgu. Zato so že danes odvisni od poljskega gibanja. Že danes se unikajo pred poljskim valovjem, ki vse poplavlja.

Tako nemški vseučiliški profesor. In umevno je, da je bil utis, ki so ga provzročile njegove besede, v Nemčiji velik in ne ravno razveseljav.

Mi Slovenci pa moremo crpiti iz tega tolažilno zavest, da ga ni na svetu navlatva, ki bi moglo uničiti kak narod, dokler ta narod sam hoče živeti!

Dolžnosti občin v slučaju povodnji.

(Dopis iz Gorice).

V večkrat se dogaja, da gospodje zupani, ki so popolnoma zmogli za izvrševanje dolžnosti lastnega področja (v samoupravnih stvareh), ne razumevajo mnogih v izročenem področju (v političnih stvareh) naloženih jim dolžnosti.

Zlasti mnogokrat ne poznajo določil, ki predpisujejo, kako je treba postopati v slučajih velikih nevarnosti, ko je treba brzo delovati, valed česar je izključeno, da bi mogli v takih slučajih ta določila še le pro- dučevati ali pa, da bi imeli dovolj časa za posvetovanje s tretjimi osebami.

Zdi se nam zatorej primerno, da navedemo tu nekoliko važnih slučajev sličnih dolžnosti, ki jih imajo župani v prenešenem področju v smislu zakonskih določil.

Z ozirom na to, da so vode v naši de- želi velike važnosti in s posebnim ozirom na preteke nevarnosti in na škodo, katere nepre- stano provzročajo vodni toki, smatramo po- trebnim, da javno objavimo določila vodnega zakona od dne 30. maja 1869 drž. zakona št. 93.

Omenjena določila predpisujejo, da so občine, ki leže v bližini kraja, kateremu preti nevarnost valed povodnji, po zakonu dolžne prikočiti na pomoč; zlasti obsegajo ta določila dolžnosti, ki jih imajo v sličnih slu- čajih župani.

§ 50. deželnega vodnega zakona se glasi dobesedno tako-le:

„Ako bi bili takojšnji ukrepi potrebni v svrhu, da se odvrnejo velike nevarnosti, ki nastanejo valed tega, ker so se jezi podrli, ali katere provzročajo povodnji, morajo ob- čine, ki leže v bližini kraja, kateremu preti nevarnost, pomagati proti primerni odškodnini in to na zahtevo politične oblasti; ako nima slednja svojega sedeža v kraju, kateremu

preti nevarnost, pomagati morajo sosednje občine na zahtevo predstojnika dotičnega ob- činskega okraja.“

„Ako se zahteva za pomoč odškodnina, določi iznos iste politična oblast, ki razdeli potem dotični znesek na občine, katerim je veljala pomoč.“

Razlaganje tega važnega določila, katero je izdal znameniti tolmač vodnega zakona Peyrer (zal. Manz 1898) po proučevanju be- sedila navedenega paragrafa glasi se tako-le:

V slučajih, ko je treba pomagati, morejo se pozvati delavci, kakor se morejo tudi zahtevati sredstva za prenašanje, oziroma prevažanje ter potrebno orodje. V pomožno akcijo spada tudi dobava materiala, ki bi bil v dotičnem trenutku potreben v obrambo bregov ali nasipov (kamenje, pesek, ilovica, gruda, les, pletenina itd.). Ta material se sme vzeti v slučaju velike nevarnosti tam, kjer ga je dobiti.

Pripomoči ni resno brama, ki pristojna le lastnikom zemljišč in poslopij, marveč je osebna dolžnost, ki pristojna razum občanom, katerim preti nevarnost, tudi vsem prebival- cem sosednjih občin, kateri morajo prihiteti na pomoč s sredstvi, ki so jim v tistem trenutku na razpolago.

Vsak za delo sposoben prebivalec občin, ki so bile klicane na pomoč, mora delati na pomožni akciji; vsakdo, ki ima na razpolago sredstva za prevažanje ali vprežno živino, material in orodje, mora prihiteti s istimi na pomoč, oziroma mora izročiti material in druga potrebščine.

Kakor sosedne občine je smatrati tudi one, ki ne leže ravno v okolščini povodnji, kajti to storiti, kar določuje § 50., je že itak dolžnost vsakogar; pomoč se more zahtevati tudi od njih, katerim se more pre- titi povodenj, da je le sosednja občina v ne- varnosti.

Ali ima obstojati odškodnina za materijal v vrtni istega ali pa v denarju, določa se od slučaja do slučaja.

Nujnim ukrepom je prištevati tudi zgradbe nasipov in druga slična dela, za katere je treba v rednih razmerah dobiti prej oblastveno dovoljenje.

Ako se nujna brambna dela, ki jih je zgradil občinski predstojnik v smislu § 50., pozneje ne poderejo, treba je naknadno pro- sit pritrditve politične oblasti (odločba c. kr. poljedelskega ministerstva z dne 18. sept. 1878 št. 7450).

Ako se ima preprečiti nevarnost povodnji velikega obsega, more občinski predstojnik priporočati tudi izvrševanja priznanih in pra- vično podeljenih pravic in sicer v svrhu, da se morejo izvršiti brambni ukrepi (razsodba upravnega sodišča z dne 8. marca 1889 št. 402 zbirka Budv. št. 4458).

Odškodnino morajo zahtevati le občine, ki prihitijo na pomoč, katerim pa ne preti ne- varnost.

V slučaju, da prosijo občine, katerim preti nevarnost, sosednje občine pomoči, ka- tere niso v nevarnosti, morajo plačati odškod- nino občine občinam. Slednje pa so dolžne razdeliti od politične oblasti določene zneske na posamične prebivalce po meri njihovega dela. Politična oblast ima določiti zneske, ki jih morajo plačati posamične občine, katere so bile v nevarnosti; način pokrivanja teh troškov določajo občine same. Ako občina ni sklenila drugače, določi se razmerje razdelitve po § 66. vodnega zakona.

Vprašanje, ali je pomoč potrebna ali ne, razsoda politična oblast, oziroma občinski predstojnik.

Zahtevam označene oblasti, oziroma ob- činskega predstojnika mora takoj zadostiti vsakdo.

Občinski predstojnik ima nemudoma vro- čiti adresatom vsa sporočila in določila, ki so mu došla od politične oblasti, oziroma ima istotako nemudoma odpisati vsa poro- čila, ki so naslovljena na označeno oblast. Ršun tega mora sporočiti oblasti vsako pre- tečo nevarnost in vsak pripetljaj, ki je važen, za presojanje položaja, ako je nevarnost velika, mora najeti občinski predstojnik primerno število mož, ki imajo paziti, — dokler ne mine nevarnost — na nasipe in druga mesta, ki so v nevarnosti. V nujnih slučajih mora zbrati županstvo potrebno število vpreg in skrbeti za to, da je material, moštvo in orodje, potrebno za izvršitev brambnih del, pravočasno na licu mesta.

Upravna oblast more že naprej skrbeti za varnost s tem, da pripravi material, najme moštvo itd.

Ista more tudi ukazati, da se jezi pode- rejo v svrhu, da se prepreči večje škode. Toda škode, kakor tudi troške za popravilo morajo tudi v tem slučaju trpeti oni, ki imajo skrbeti za vzdrževanje brambne na- prave.

O morebitnih zahtevah glede odškodnine razsoda politična oblast (razsodba upravnega sodišča z dne 18. marca 1892 št. 416 zbirka Budv. št. 6498).

* * *

O tem predmetu smo obširno pisali z namenom, da opozorimo občinske predsto- jnike onih občin, katerim prete povodnji, da se naložene jim dolžnosti ne omejujejo le na vsakdanje upravne posle, marveč, da se mo- rejo nenadoma prirediti gotovi slučajji, ko imajo župani tudi drugačne dolžnosti in veliko odgo- vornost.

„Južno-vshodna razmotrivanja“.

Grška „Tagespost“ je med tistimi listi, ki imajo notri v svoji nemški sreditosti včasih tudi svetlih momentov. — Takov moment je moral imeti mož, ki je napisal v reče- nem grškem listu članek pod gornjem na- slovom.

Uvodoma omenja nekega historičnega dela o nesrečni roki avstrijske politike in avstrijske vladne umetnosti. To delo govori o onih dneh, ko je bila Lombardija še zdru- žena z Avstrijo, in o možih, ki jim je usoda položila v roke niti, ki naj bi spajale en narod z eno državo. Iz te knjige vidimo da še ni izumrl tisti duh, ki meni da mora vsako stremljenje narodne duše policijsko pečatiti in sodno preganjati.

Čudno: v Avstriji znajo — piše člankar dalje — ravno one narode, ki so ostali udani monarhiji tudi v časih najhujih pretresljajev, s posebno spretnostjo napravljati ne- srečne. — In v resnici interesantno je, s kako gorečnostjo ustvarjajo pri nas veleizda- jalce.

Možje Lombardije iz prvih desetletij prošlega stoletja niti niso mislili na to, da bi se odtrgali od Avstrije; ali pošljali so jih na Spielberg (ječe blizu Brna) in naprav- ljali iz njih — mazzinijance. Nekdaj so ime- novali Maloruse (radi njihove zvestobe „Tiroloce Vahoda“, a danes imamo srečno med njimi — rusofilov.

S Hrvati in Srbi se hočejo de- lati slični eksperimenti. Od za- grebskega veleizdajniškega procesa sem se vsaj ni nehala delati — pogreškov.

Kako nespretno se postopa na Ballhaus- platzu na Dunaju z vsem srbskim vpra- šanjem! Zdi se, da tam res mislijo, da se svet interesira za to: Kdaj je interesantnej, ali Aehrenthal ali Izvolski. Ali gospod Aehrenthal bi moral pokazati, da zna iz ju- goslovankega vprašanja napraviti odgovor, ki bo pritrjeval interesom Avstrije. Danes res ne gre za določitev, kako stopinjo je dosegla toplota narodnega čustva pri posamičnih Slo- vanih, ampak za to, da se Hrvatom in Srbom dokaže, da jim Avstrija more in hoče nekaj nuditi. Čemu sedi naš minister zunanjih stvari na prestolu v oblakih, ako se ne upa delati po- zitivne politike? Na Hrvatskem se morajo stvari predugačiti, nasilnemu režimu treba napra- viti konec.

Začetek in konec avstrijske državniške modrosti, ne sme biti, da goji strah pred Madjari in da straši državi zveste elemente. Da je nezor, ki je vladal dole v dunajskih in budimpeštanskih krogih o hrvatskem vpraša- nju, nezadržljiv: to je sedaj zaključeni pro- ces na Dunaju menda vendar dokazal. Bolje bo, da se na Hrvatskem neguje one demente, ki zamorejo Jugoslovane zvezati z monarhijo, z Avstrijo.

Kar se je dosedaj delalo na Hrvatskem, je bilo popolnoma zgrešeno. In ko- nečno nič drugega, nego izročevanje Hrva- tov in Srbov Madjarom. S tem pa se ne koristi niti Madjarom samim, a se oškoduje interes skupne monarhije.

Nadomestne volitve na Goriškem.

Podajamo tu končni uradno dognani uspeh dopolnilnih deželno-zbornih volitev na Goriškem po sodnih okrajih.

Dobili so glasov v posameznih okrajih:

	Vrtovec	Vran	Zlobec	Tuma	Ravno
Ajdovski	865	82	1334	40	6
Goriški	596	1343	3036	650	11
Kanalaki	353	25	1226	5	13
Gradišče	87	47	483	4	3
Sežana	805	786	1455	405	23
Tolmin	1373	75	3196	114	3
Skupaj	4079	2358	10730	1218	59

Dnevne vesti.

Našim čitateljem. Ker bodo jutri, prvi praznik, vse tobakarne zaprte, prodajal se bodo naš list le na državnem in južnem kolo- dvoru in pri vratarju „Narodnega doma“. — Sobotna številka se bode prodajala v nedeljo po vseh tobakarnah. V nedeljo se izide list. V ponedeljek izide ob navadni uri.

Škof dr. Nagl koadjutor dunajskega nad- škofa. Našo sinočno notico, da bo tržaški škof dr. Nagl imenovan koadjutorjem cum jure successionis dunajskega nadškofa, kardi- nala Grusche, potrjujejo dunajski listi in pra- vijajo, da je to imenovanje gotovo in da se izvrši v najkrajšem času. Listi omenjajo da sta bila med kandidati za mesto koadjutorja tudi solnograški poveljeni škof dr. Kaitner in brnaki škof grof Huyn, nu konečno da je izvolitev padla na tržaškega škofa dr. Nagla.

Smrtna kosa. Dne 22. je umrl na Pro- seku v 82. letu svoje dobe g. Andrej Ma- rangon. Pokojnik je bil rodu starih Trža- čanov, a bil je vedno naklonjen Slovanom. N. p. v m. l. Gospoda in gospej Starčevič naše iakreno sožalje! Pogreb bo danes ob 11. uri dopoldne.

Pozor slovenski in dalmatinski gostilni- čarji! V četrtek, dne 30. t. m. se bodo vršile nadomestne volitve v konzorcij gostilni-

čarjev. Mine smemo dopuščati, da bi se še dalje gospodarilo z na- šim denarjem brez nas. Pridite torej v ponedeljek, dne 27. t. m. vsi na posveto- vanje v ulico Stadion 19. I.

Tovariši! Odbor zadruga gostilni- čarjev objavlja v „Piccolu“ nevarnem pamflet, v katerem nas imenuje ljudi, ki so prišli še-le včeraj v Trst in ki bi hoteli vničiti stan go- stilničarjev in trgovcev.

Tovariši! Pokažimo da se ne damo žaliti tu, da se zavedamo svojega stanu in svojih dolžnosti kot sinovi svojega naroda in oridimo v ponedeljek vsi v ulico Stadion 19. I.

Odlikovanje. Finančni podravoslati, viši finančni svetnik dr. Napoleon Fabbro je dobil naslov in značaj c. kr. dvornega svet- nika.

Čestitki hrvatsko-srbski koaliciji. Drž. posl. dr. Čtoker Rybač je odpisal na- stopni brzojavki:

Zastupnik Grga Tuškan,

Brod na Savi.

Srdčne čestitke na pobjedi istine nad laži!

Zastupnik Supilo

Reka

Neustrašivom borincu za istino čestita dr. Rybač.

Novi zakon zapoveduje med drugim: Ni- kdo naj ne kupuje drugega, nego Ciril Meto- dovega čistila (kreasa) za čevlje, ki je naj- boljše in je kljubu temu, da daje prispevke družbi, najceneje.

Zahtevajte povsod le edino C. M. kremo za čevlje! Stane 20 at. mala škatljica.

Božični prazniki in trgovine s jestvi- nami. Iz trgovskih krogov smo prejeli: O tem vprašanju smo že govorili svoječasnno. Vendar je potrebno, da zopet spregovorimo o tem v očigled letošnjim praznikom.

V soboto je sv. dan in trgovine bi mo- rale biti zaprte. Istotako pa tudi v nedeljo radi določenega nedeljskega počitka. Tako bi bile torej trgovine kar dva dni zaprte, kar bi bilo zelo neugodno za občinstvo. Mi trgovci smo se hoteli izogniti temu na ta način, da bi bile v nedeljo dne 19. t. m. tr- govine zaprte — da si je bila to zadnja predbožična nedelja in smo imeli dovoljenje, da smemo držati trgovine odprte od 8. ure jutraj do 4. ure popoldne. Za to pa naj bi nameršenci ne nasprotovali, da bi bile v ne- deljo, drugi božični praznik, trgovine odprte od 8. do 11. ure. Nameršenci pa so na svo- jem shodu sklenili, daraje delajo dne 19. tudi 8 ur, nego da bi bile dne 26. trgovine odprte, četudi samo 3. ure. Zato hoče ve- čina trgovcev prvi praznik odpreti trgovine za par ur, da more poslužiti tudi tistemu delu ljudstva, ki se ne bi moglo prevedeti za dva dneva skupaj. S tem bi tudi nekako prisilili zares malo nepravide mladeniče, da morajo priti na delo.

Slovenski trgovci pa tega ne store, ker cenijo svoje uslužbenke kakor zveste in udane in so uverjeni, da bi prišli na delo tudi na prvi praznik, ako bi se za- htevalo od njih, in torej ne zaslužujejo ta- cega prikrajšanja. Slovenski trgovci bodo torej imeli svoje trgovine oba dneva zaprte, ako v zadnji hip ne pride kaka nova odredba od strani obrtne oblasti.

Gotovo se večina italijanskih trgovskih pomočnikov ne strinja s sklepom svojih pra- vakov, ker to je le duh nekaterih nepoklica- nih oseb, ki niti ne spadajo k naši stroki, in so terorizirali tudi zastopnike naših na- meščencev.

Vabimo torej naše slov. trgovce, naj svoje trgovine (ako ne bo drugačne odločbe) držijo zaprte oba dneva. Opozorjamo na to tudi ob- činstvo in je prosimo, naj se pravočasno preakrbi z vsemi jestvinskimi potrebščinami za oba praznika.

Predavanja. Odveč bi bilo povdarjati, ka- kega pomena so za ljudsko izobrazbo taka predavanja. Da jih je rodila potreba, dokazuje vsakokratna obilna udeležba.

Prihodnje predavanje se vrši v ponedel- jek dne 27. in torek dne 28. t. m. v Soko- lovi dvorani. Predaval bode medicinec gosp. Mirko Čarnič o predmetu: Človekov po- stanek in razvoj.

Začetek obakrt ob 8. uri zvečer. Proje- cirale se bodo akroptične slike. Snov bo g. predavatelj obravnaval izključno iz znanstve- nega stališča, in nam bo podal anatomske in ontološke razvoj človeka.

Ustop je dovoljen samo odraslim!

Pododsek pol. društva „Edinost“ za sv. Jakobski okraj. G. g. odborniki in namestniki se tem potom še enkrat opozarjajo na sejo, ki se vrši danes zvečer ob 6. uri v prostori- h „Konsum. društva pri Sv. Jakobu.

Družba sv. C. in M. v Ljubljani prosi vse oskrbnike družbenih nabiralnikov, da iste še ta teden zanealijo odpro, ter prispevke določilje družbi direktno po pošto branil- nični položnici ali poštni nakaznici.

Opazilo se je, da nekateri oskrbniki po- šiljajo te prispevke časopisom. To naj se opusti, sicer nima družba evidence.

Vremensko poročilo iz Bohinja. Deževno vreme zadnjih dni je raztopilo ves sneg tako, da se čez božične praznike ne more izvajati noben zimski šport. Na sankalšču ni nič snega.

Iz Rojana. Božičnica, ki smo jo priredili minolo nedeljo v „Konsumnem društvu“ našim milim otročjem, je izpadla najlepše v vsakem pogledu. Program lep, izvajanje lepo, udeležba lepa. Veselili so se malčki in zadovoljni so bili veliki. Hvala vsem, ki so pripomogli do tako lepega vpeha: g. citarist, vsem sodelovalcem, darovalcem in — občinstvu!

Odkupnine od novoletnih voščil na korist družbe sv. Cirila in Metoda so plačali tržaški možki podružnici sledeči: Jakob Merhar 5 K, Alojzij Povb, urar 8 K, Vekoslav Petrovič 2 K, dr. Josip Wilfan 5 K, Ivan Godnik 4 K, Ivan Gorup 5 K. Blagodušnim rodoljubom srčna hvala!

„Božičnica“ pri Sv. Ivanu bo 25. t. m. v prostorih „Narodnega doma“. Začetek ob 4:30 pop. Vabljeni so vsi ljubitelji mladine in sploh vsi svetoivanski rodoljubi. Saj je vendar v arce segajoč prizor, ko nastopa komaj 3—4 leten otrok, junaško pove svojo deklamacijo ter je ves radosten, ko ga občinstvo hvale. A to ni še glavna naloga naše „Božičnice“. V prvi vrsti namen je, da se s takimi prireditvami navdušuje one mlade, namen naš je, da se te otroke ohranja za naše slovenske šole. Torej, kdor le more, naj pride, ter položi dar domu na altar!

V ta namen je daroval g. Anton Šrab krasnih jabolk in g. Ivan Camauli miroljubni, skatijo božičnih okrasov, za kar jima bodi izrečena srčna hvala.

Nekateri pevci društva „Kolo“ prirede prvi božični praznik izlet na Greto št. 183, osmica gosp. Viteza (posvesto Pogorelec). Očehod izpred „Nar. doma“ ob 2. uri pop.

Z Vrdelece javljamo prijateljem otročjem in rodoljubom, da bodo imeli otročji otroškega vrta na Vrdeci svojo prvo „Božičnico“, na sv. Štefan, t. j. 26. t. m. ob 3:30 popoldne.

Kolikor je bila ta ustanovitve potrebna, znano je menda vsakemu. Verdelčanom je pretela velikanška nevarnost od strani naših nasprotnikov. Gotovo bi bili za nas izgubljeni, ako ne bi prišla ob pravem času pomoč.

Vstanovil se je vrtec, okolo katerega se vse vrtili. Pri mlajših smo pričeli in z nado zremo sedaj v boljše bodočnost. Obratoma pa se tudi do slavnega občinstva, da bi nas podpiralo v našem delovanju, naj nas ne zapusti, zlasti sedaj, v prvem razvoju. Pridite, in pokažite, da vam je pri srcu tudi naša, do sedaj zapuščena Vrdelec. Tu je vzrasel naš rod, tu se je glasila slov govorice, pa tudi za naprej mora ostati naša — slovenska zemlja.

Tržaška mala kronika.

Politična hišna preiskava. Po nalogu tujekšnje sodniške oblasti so sinoči policijski organi izvršili hišno preiskavo v sedežu „Associazione giovanile“ (bivše Giovane Trieste) na Piazza nuova št. 1, in v stacioniranih členov tega društva Ruziera Bernardino, Marcela Depaul, Nikolaia Quarantotto in Ferluga, potem v obeh manufakturnih trgovinah Lovrenca Bernardina, očeta prej imenovanega.

Vapeh teh preiskav drži policija strogo tajnim. Kolikor smo doznali, se gre za zločin motenja javnega mira, ni pa izključena tudi veleizdaja.

Samomor. K. notici objavljeni v prošli številki v našem listu z dne 22. t. m. smo prejeli sledeča pojasnila: M. J. (in ne M. Z. kakor je bilo objavljeno v omenjeni naši notici) je stanovala v ulici E. Torricelli št. 4. II. nadstropje. Imela je nekega mojstra za ljubčka, a zraven tega se jej je vseval še neki trgovec, bivši njen gospodar. Ne eden ne drugi nista bila poročena, pač pa je zadnji baje čče 3 nezakonikih otrok. Trditev, da je imela s tem zadnjim intimno razmerje, je neumestna, ker je ona sama zapustila službo in gospodarja ravno radi njegove valjivosti. Tudi v pismu, ki je pisala neposredno pred samomorom svojemu Gvidu (mesarju) priča, da je ljubila le tega. Pokojnica je bila po rodu Slovenka in je s piscem teh vrstic govorila vedno le slovenski. Nesrečna mati je Slovenka in pokojni čče je bil Slovenec. Nesrečna samomorilka je bila precej naobrazena in je služila kot blaginjska.

Karoli je prinesla sama domov in to že pred meseci. Namenjen je bil za čiščenje posteli!

Tri ure pred smrtjo je bila še vesela in je razpravljala o zabavi, ki jo bo imela na božični večer v družini! Bila je pridna in je materi rada pomagala. Nesreča je bila, da ni ubogala matere, ter delala le po svoji mladniški nerazumnosti.

Dekleta! Varujte se zapeljivcev in vbočajte svoje matere, ki vas gotovo uče le dobro.

Pogreb pokojne J. M. (V svojem zadnjem pismu prosi pokojnica, naj se ne objavljajo vse njeno ime, ampak le začetnice) se je vršil včeraj ob ogromni udeležbi. Žalostno je gledati kako nepremišljeno lega v grob mlado bitje, ki bi lahko živelo, osrečevalo in koristilo svoji nesrečni materi.

Pogreb se je vršil z asistenco dubovnika. Nesrečni Mariji: Večnaja pamjati! Materi iskreno sožalje.

Poskus samomora. Fran Belušnik, 41 let star, tapcir, stanujoč v ul. Solitario št. 11, je predvčeršnjem v svojem stanovanju poskušal storiti konec svojemu življenju; z britvijo si je prerezal vrat. Ranil pa je le kožo in malo mesa. Zdi se, da ga je strašno po-

trila smrt njegovega brata in zato je prišel do usodepolne nakane.

Nasilnež. Predsinočnjem ob 11. uri je na Korza nek mladič brez vsakega vzroka planil na mimoidočega Rudolfa Planek, mu strgal dežnik iz rok, vdaril ga z istim po glavi in ga vrget na tla. Pritekla sta policijska agenta in redar, ki so nasilneža vklenili.

Ta-le pa se je silovito branil, psoval je redarje in jim žugal. Na policiji je bil identificiran kakor Fran Dobravec, 20-leten doinar. Razširil je tudi policijskega uradnika, ki ga je zaaljšaval. Obsojen je bil policijsko na 14 dni zapora in izročen dež. sodniji.

Poskušeni samomor. Še ne 20-letna šivilja Marjeta Sanik, stanujoča v ulici delle Scuole nuove št. 8, si je predsinočnem hotela končati svoje mlado življenje s tem, da je v svoji sobi zanetila v ponvi ogelje in hotela vase dihati razvijajoči se strupeni plin. Domači pa so še pravočasno zapazili namero dekleta in jo rešili. Pozvali so zdravnika z rešilne postaje, ki je nudil dekletu prvo pomoč in jo dal prenesti v bolnišnico.

Povezil ga vlak. Sinoči ob 11. uri, je tovorni vlak blizu rocolskega tunela povozil 22-letnega železniškega čuvaja Josipa Ježa. Jež je bil ranjen na glavi, je zadobil po škodbe na hrbtu in odrezalo mu je tri prste na desni roki, valed česar je padel v nezavest. Lisanje nekega psa je dovelo neke delavce, da so našli ponesrečenega Ježa in z vlakom so ga potem odpeljali na postajo pri sv. Andreju, odkoder ga je zdravniška postaja spravila v mestno bolnišnico.

Koledar in vreme. — Danes: Adam in Eva. (Božična vila). — Jutri: Božič. Rojstvo Gospodovo.

Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 15°5' Cels. — Vreme včeraj: oblačno. Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno s posamičnimi padavinami. Zmerni vetrovi. Temperatura mila.

Naše gledališče.

Pojutrnjem, na božični dan, ob 5. uri popoldne, vprizori se popularna narod. igra s petjem in glasbo

„LEGIJONARJI“.

Sodelujeta zbor in orkestar šentjakobske Citalnice. V tipični vlogi Ježa nastopi g. Vetrovšek kakor gost.

„Legijonarji“ so, kakor vsak zna, sestrska igra „Rekonvalescev“, in ne potrebujejo pri našem občinstvu gotovo nikakega daljšega priporočila.

Na Sv. Štefana dan, v nedeljo zvečer, bo repriza slavne Ibsenove drame

„NORA“

Ta igra, katere prva predstava je bila na častni atopini umetnosti ne moremo kar zadosi priporočati naši publiki.

Tržaška gledališča.

TEATRO VERDI. Jutri se začne tu jako zanimiva izvenredna dramatična sezona, vprizorjena v d Stalnega gledališča v Rimu. Jutri vprizori se dramatični poem „La Cene della Befla“, cov za Trst.

Društvene vesti.

Klub dramatičnih diletantov na Proseku javlja, da se radi nepričakovane smrti g. tasta, društvenega predsednika, g. Dreg. Starca, že objavljena predstava „Za pravdo in arce“ ne bo vršila na Sv. Štefana dan. Prenesena je na dan 30. januarja 1910.

Nar. delav. organizacija

V nedeljo, dne 26. t. m. se bo vršil v Solkanu pri Gorici

javni shod

N. D. O. Siši se od raznih strani, da ne udeležijo tega shoda dr. Tuma in njegovi pristasi.

Tovariši! Vdeležite se tega velevažnega shoda v mnogobrojnem številu.

Štev. 636/09

dne 21. decembra 1909

Oglas natečaja.

Razpisuje se natečaj za mesto zdravnik okrajne bolniške blagajne v Voloski za področje Kastav z sedežem v isti občini. Plača je ustanovljena na 1800 K. Zahteva se znanje hrvaškega oziroma slovenskega jezika v govoru in pisavi. Prošnje s potrebnimi prilogami poslati se morajo podpisani upravi najkasneje do 15. januarja 1910.

Za upravo okraj. bolniške blagajne v Voloski

Dr. MATKO TRINAJSTIČ i. r. predsednik.

Priporočamo našim gospodinjam pravi **FRANKOVY**: kavni pridatek iz zagrebške tovarne.

SLOVANSKA KNJIGARNA : JOSIP GORENJEK - TRST

IN TRGOVINA PAPIRJA : JOSIP GORENJEK - TRST

ULICA VALDIRIVO ŠT. 40 (KRAJ KAVARNE NEW-YORK)

SOVOI K SOVOI!

priporoča svoje bogato zalogo božičnih in novoletnih razglednic, nakita za božično drevesce in sveče, kakor tudi bengaličnih užigalnic. Istotam se dobe razni prikladni darovi za male in odrasle, n. pr. knjige, slikovnice, Tukoze živali, slikovnice za slikanje, raznovrstne barve za otroke itd. Razne leposlovne knjige, poezije elegantno vezane, krasni okvirji za slike in albumi za razglednice in slike. Vseh vrst pisemski papir v škafjih itd. Vseprejemajo se naročila in se ista najtočneje izvršujejo. Krasni nakiti za božična drevesca se morejo naročiti s približno naznačeno ceno za cel sortiment od Kron 3-50 naprej. Škatle finih sveč po 30 do 50 vinarjev. Ogled božičnega drevesca in bogatega nakita vsakemu dovoljen, brez da bi moral kaj kupiti.

Za obilen obisk se priporoča udani

JOSIP GORENJEK.

Zahtevajte cenik zastoj in pošt. prosto.

SOVOI K SOVOI!

Mnenje g.a Dr. Gaetana bar. Horoch

Operatorja na Dnaju.

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

Predpisal sem že večkrat Vaše **ŽELEZNATO KINA-VINO SERRAVALLO** (Vino di China Ferruginoso Serravallo) ter sem z uspehi, ki sem jih dosegel z istim jako zadovoljen.

Ta izdelek uporabljal se je z dobrim uspehom toliko pri malokrvnih kolikor pri rekonvalescentih.

DUNAJ, 19. oktobra 1907.

Dr. KAJETAN baron HOROCH.

Velika zaloga praznih buteljk

TRST, Via delle Ombrelle 5. - Telefon št. 71, Romano II.

GUIDO e UGO COEN

100.000 buteljk od šampanjca za refošk. Prodajajo in kupujejo se buteljke vsake vrste za refošk, šampanje, bordeaux, rensko vino, konjak itd. — Velika zaloga buteljk od pol litra in 1 in pol litra. Damjane iz stekla opletene. Prevzamajo se dopošiljave na deželo. Kupuje razbito steklo vsake vrste.

Plemenske kokoši

najboljše zimske nosilke (barve na izbero 20 kom. 5 mesecev starih, prosto na vsako postajo Kron 30.—; 6 komadov K 9-50.

L. Altneu, Werschetz, Ogrsko.

Nova prodajalnica kuhinjskih potrebščin

košev, stolic, stekla, lesenih predmetov, svetilk, žlic, vilic, kozarcev in buteljk za krčmarje. Jos. Adamich, Trst ulica Giulia vogal ulice Kandler št. 10.

Pohišstvo

solidno in elegantno

po zmernih cenah

Rafaele Italia

TRST — Via Malanton

Slovinci in Slovani vseh dežel!

Kadar potujete skozi Trst, ali pridite v Trst, ne odpotujte, predno ste obiskali znano trgo- „All' Alpinista“ SAN SEBASTIANO šte. 7.

In vi, Čehi tu bivajoči, vedite, da lastnik te trgovine je rodom Čeh in govori vaš lepi jezik. - Njegova trgovina ima vse potrebščine za hribolazce in potovalce sploh.

Udani D. Arnstein.

Specijaliteta: usnjati predmeti kakor na primer: kovčegi, torbice itd. poznane tovarne Frano Zeller na Dnaju. Predmeti pripravljeni za darila. - Nepramocljivi angleški plašči trdke Bought P. Frankenstein & Sons.

POZOR! Trgovci in preprodajalci! POZOR!

Velika zaloga božič. in novolet. razglednic s slov. napisom

na debelo in drobno.

Reklamni koledarji za darila odjemalcem za novo leto z poljubno firmo. — Cene zmerne, izvršba okusna in ugajajoča.

Poštna naročila se izvršujejo najtočneje.

Slovanska knjigarna in trgovina papirja

Vsa naročila sprejema:

JOSIP GORENJEK - TRST

ulica Valdirivo šte. 40.

Napovedani shod delavcev iz zavodov sv. Mrka in arzenala, ki bi se imel vršiti v nedeljo 26. t. m. je odložen na nedoločen čas.

Vesti iz Goriške.

x Telovadno društvo „Sokol“ v Gorici bo imelo svoj občni zbor dne 4. januarja 1910 ob 8. uri zvečer v prostorih pri „Zlatem Jelenu“.

x Laška realna gimnazija v Gorici. — Kakor smo že poročali na tem mestu, se je vršilo v Gorici posvetovanje radi ustanovitve tega zavoda. Posvetovanja se je udeležilo nekaj županov in Furlanije. Sklenjeno je bilo, naj se odpre tak zavod že s prihodnjim šolskim letom. Za prvo leto bi bilo stroškov 12.000 K, po osmih letih pa 80.000 K na leto. Nam se dozdeva, da furlanske občine pač ne bi moge prenesti takega bremena in še manje goriška mestna občina, katere gospodarstvo je že zdaj na roba finančnega poloma. Bodi povedano gospodom, da je v goriški občini ena tretjina slovenskih davkoplačevalcev in ti morajo najodločnejše protestovati, da bi morali plačevati s svojimi žulji za laško gimnazijo!

Goriški Slovenci stojimo na stališču, da ima edino država skrbeti za šole, in zahtevamo od države, naj ustanovi slovenske in laške srednje šole!

x Iz Kormina poročajo, kako pečica laških liberalcev hujša sicer pametne in mirne laške Kormince proti tamošnji slovenski šoli. Laški presapeteži trosijo vest, kakor da se je izrazila sama slovenska vrtnarica, da ji je mučno, ko mora poučevati otroke, ki so po večini Lahji (!)

Liberalni petelinji delajo na to, da bi se ustanovila vsaj dva nova laška otroška vrteca, ki da bo z njima možno preprečiti „invasione slovena“!

Laška glasila napadajo dan za dnem slovensko šolo, kar kaže najbolje, kako po trebnja je bila ta šola Slovincem v Korminu. Ta glasila lažejo tudi namenoma, da obiskuje slov. ljudsko šolo le 30 otrok ter pozivljajo pristojne oblasti, naj šolo odpravijo, ker ne dosega zakonitega števila najmanj 40 otrok. Ni treba še posebej dokazovati, da so to samo gele laži, ker vemo pozitivno, da obiskuje šolo preko 70 otrok! Obrčamo se za to na župana, barona Locatelli, s prošnjo, naj prepreči neprestane hujakarje v našem mestu proti slovenskim šolam. Priznana pravico ljubosti in objektivnosti gosp. župana nam je porok, da napravi red v tem pogledu in da poskrbi za to, da se ne bodo delale sitnosti slovenskim staršem in otrokom od strani irredentovske klike, ki sicer nima nikake zaslemba v korminskem meščanstvu.

Novo društvo C. kr. namestništvo je vzelo na znanje pravila novega društva: „Kmetko-izobraževalno društvo“ s sedežem v Štorjah na Krašu.

x Furlanska železnica je oktobra t. l. prevažala 11.300 oseb in 11.500 tov. blaga. Prijemki znašajo 33.600 K (proti 28.672 K v oktobru 1908)

Vesti iz Istre

Novi šolski svetnik. Cesar je profesorju navtične šole v Malem Ločinju Ambrožu Harčiču povedom njegovega umirovljenja podelil naslov šolskega svetnika.

Podgrad. V nedeljo 26. t. m. priredijo tu v „Narodnem Domu“ hrvaški dram. igralci gledališko predstavo ob 7 uri zvečer. Iz prijaznosti odlože kakor gost goriški igralec Novinsky.

Med odmorom bo igrala godba. Razprodaja vstopnic se vrši v trgovini g. Jouks.

Upamo, da slav. občinstvo ne zamudi te prilike in se udeleži te predstave, kjer se mu bo nudil prijeten užitek in ob enem pripomnjemo, da da družba polovico čistega dobička C. M. t. družbi.

Listnica uredništva.

Gosp. Franu Kučiniću. Dopolnavega nam popravka ne moremo priobčiti, ker se odgovarja predpisom zakona.

MALI OGLASI:
se računajo po 3 stot. besedo; mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj.

O priliki praznikov točim vino istrsko za družine po 64 stotink; od 10 litrov naprej po 56 stotink. Fran Bole, Via di Roiano št. 2. 2331

Toči se pristno domače vino pri Rudolfo Koluta, Rojan-Trst št. 256. 2321

Gostilničar Kulot „Pri treh prijateljih“ v Gorici, ulica Caserma št. 11, se priporoča z dobro kuhinjo in izvrstnim vinom. 1322

Gostilniško opravo (mize, stolice itd.) se išče. Poprašati v upravi Edinosti. 2299

Maslo, polards, kapune, zajce iz štajerskih hribov. — Ivan Suban, ulica Caserma št. 13. 2320

O priliki božičnih praznikov prodajo se samo danes in jutri po nizki ceni moške obleke, klobuki, dežniki. — Trst, ulica Antonio Cacia št. 6, I. nadst. 2300

Pozor! Napoljske in sicilijanske testenine, testenine z jajcem, bolonjski riž, najfinjeje olje, omaka, fini sicilijanski paradajzar. Vse to se prodaja po zmernih cenah v ulici Farneto št. 2.

Slovenci in Mestjani!

Dolžnost je vaša, da se poslužujete le v slovenski brivnici v ulici Sette Fontane 13, za kar se Vam toplo priporoča ndani Anton Novak — Svojim k svojim! 2067

Pohištvo

iz bambusa, iz indijske trstike in iz vrbovija.

: Prikladna božična in : novoletna : darila.

HENRIK PREUER

Trst, Via Nuova št. 22, Trst

Hočete se prepričati?

obiščite velika skladišča

Marije ud. Salarini

Ponte della Fabra 2 | ul. Poste Nuove (vagal Torrente) Alla città di Londra

Velik izbor izgotovljenih oblek za moške in dečke kostumi za otroke. Površniki, močne jope, košuli in rarnih paletotov. Obleke za dom in delo. Delavske obleke. Tirolski toden. Nepremočljivi plašči (pristni angleški) Specijaliteti: blago tu- in inozemskih tovarov. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovejši modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah

Za Božič! Za Božič!

V veliki, fini žganjarni

na trgu pred Narodnim domom št. 1 (vagal ulice Ghega) je na razpolago VELIKI IZBOR

najfinejšega ruma

Asti Spumante, Refošk, zagrebški Polinkovac in Sokol. — Porebne vrste: Ruse po najzmernejših cenah.

Adolf Kostoris

skladišče oblek za moške in dečke

Trst, via S. Giovanni 16, I. n.

(craven Restauratrice Cooperativa ex Hackert)

prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo itd.

Najdogovornejše cene.

POZOR! Skladišče ni v pritličju ampak v prvem nadstropju

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Zuscher

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

Ni treba več užigalic!

En sam pritisk provzroča ogenj

Imperator

Zepni užigalec in on enem elegantna, najfinjeje niklova, jednostavna, a vrlo praktična stetička, za prigriz s eno roko, absolutno varna, traja mnogo let. Cena 1 komad K 3.—, 3 komadi K 8.25, 6 komadov K 15. Polez vsakega komada natačen opila. Pošilja se proti naprej poslani dotični svoti franco, ali priporočeno (35 vinarjev več).

Exporthaus Königsberg 607 Ogrska

Odprla se je v Trstu

ul. Barriera vecchia 2

nova klobučarna

Giorgio De Luisa

katera ima veliko izbero najnovejših klobukov, kap vsakovrstnih oblik iz najboljših tovarov.

Cene nizke.

Razprodaja.

Samo na ta način

zamore se prihraniti

pri nakupu K 10 3.30

pri nakupu „ 20 6.60

pri nakupu „ 30 10.—

pri nakupu „ 40 13.33

itd., ako se kupi moške in ženske po-

trebščine v prodajalnici

Alla Flotta Americana

TRST, Piazza della Borsa, I,

ki razpošilja vsakovrstno blago vsled opustitve trgovine

s 33 1/3 % popustom.

Via Campanile šte. 23

Velikanska množina ulster zim. suknje

po Kron 19.

Velikanska množina zgotovljen. oblek

po Kron 13.

Priporočam slav. občinstvo, naj se o

priliki božičnih praznikov

blagovoli vsaki zglasti v mojih prodajalnah

v ul. Giulia 7 in Campo S. Giacomo 7

kjer imam na razpolago popolno izbero zapestnic, ovratnikov, srajo, bluz, spodnjih kril, svilenih in volnenih šarp, moških in ženskih rokavic v vseh barvah in raznih kakovosti, kakor sploh v mojo stroko spadajoče blago in v veliki izberi raznovrstne drobnarije.

Priporočevaje in zahvaljevaje se, biležim udani

Pietro Maggia.

Cement - Portland

„SALONA“

Družbe „SPALATO“

Anonimno deln. društvo cementa Portland SALONA.

Letni proizvod: 10.000 vagon.

IZKLJUČNI ZASTOPNIK

Leopold Feiner, Trst

„ Pisarna „ Zaloga Cementa
ul. Carradori 16 Riva Grumula 2
Telefon 605. Telefon 23-30

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

Piazza della Caserma št. 2, I. n.

v lastni hiši (Vhod po glavnih stopnicah) Telefon 952

Ima na razpolago jekleno varnostno celico

in je varna proti vlamu in proti požaru, v kateri so shramblcoe, ki se oddajajo strankam v najem ki sicer

za celo leto kron 30 za četrto leta kron 12
za pol leta „ 20 za en mesec „ 6

Shramblcoe so 24 centimetrov visoke, 21 centimetrov široke, 48 centimetrov globoke — Shramblcoe ne more nihče drugi odpreti kakor stranke, ki same osebno shranijo svoje stvari, kojih ni treba prijaviti.

Oddaja hranilne pušice

katero se priporoča posebno starišem, da na ta najnovejši in najuspešnejši način navajajo štediti svojo deco

Nadaljna pojasnila daje zavod ob navadnih urah.

Giuseppe Waldner

TRST - ulica Media 3 - TRST

Zaloga jelovega lesa s prodajo na drobno in debelo. — OKVIRJI iz bukovega in jel. lesa.

Izbera vsakovrstnih obloženih in ostruženih predmetov iz bukovega in jelovega lesa itd.

Bogata izbira obložkov. — Lopate za pekárje.